

Profesor MUDr. František Hamza * 7. 3. 1868 Kletečná u Humpolce † 4. 6. 1930 Brno

- V letech 1888 - 1897 lékařská studia na Karlově univerzitě,
- Od roku 1893 byl starostou „Spolku českých mediků“ a napsal publikaci K dějinám českých mediků (Linhartová, 2008).
- Zapojoval se i do hnutí pokrokové mládeže „Omladina“ a musel se v letech 1893 – 1894 skrývat před rakouskou policií (Borská, 1992).
- Promoval jako M.U.Dr. dne 15. 7. 1897.
- V listopadu 1897 nastoupil místo obvodního lékaře v Luži.
- 1901 byla 1. 5. otevřena první budova „M.U.Dra Františka Hamzy Sanatoria pro skrofulosní“.
- 1902 postavena druhá budova Sanatoria – tehdy Purkyňovy lázně.
- 1901 – 1902 se údajně uskutečnila první návštěva T. G. Masaryka (Borská, 1992).
- V roce 1908 založil v Luži sirotčinec (spolu s továrníkem Hessem); dnes je to po rozsáhlé rekonstrukci „Dům s pečovatelskou službou“ (Borská, 1992).
- V roce 1905 inicioval založení české protirakovinné společnosti (Maydl).
- Krátce po otevření ústavu zavedl doposud neužívané způsoby léčby. Především hygienicko – dietetickou terapii a pohybovou terapii, při níž využíval zejména přirozených přírodních zdrojů – slunce a příznivé klima - terapii ovzduším, rozpracoval systém postupů, které dnes patří do ergoterapie (Hamza, 1923).
- 1905 zakoupil na Východočeské průmyslové, zemědělské, národopisné a umělecké výstavě v Pardubicích za cenu palivového dřeva dva dřevěné pavilóny, které nazval po svých profesorech Maydlův (chirurg, průkopník nových směrů v anesteziologii) a Eisseltův (internista) a rozšířil počet lůžek Sanatoria (Kozlíkova kronika – kronika města Luže).
- 1906 při pobytu v Krucemburku u Ždírci nad Doubravou navštívil podruhé ústav T. G. Masaryk (Almanach obce Krucemburk, 2001).
- 1905 – díky podpoře prof. E. Meixnera byl Praze otevřen první preventivní protituberkulózní dispenzář; jeho činnost později Hamza propracoval ve svém návrhu Lidových ústavů (Linhartová, 2008).
- Již v roce 1907 byly léčebné úspěchy MUDr. Hamzy srovnatelné s nejslavnějšími evropskými ústavy (Linhartová, 2008).
- 15. 4. 1908 zahájila v Luži činnost první ústavní škola v Evropě, využívala i „školu v přírodě“ (archiv HL).
- V říjnu 1918 povolal Hamzu jeho přítel ze studií MUDr. Vavro Šrobár do Prahy (jako první ministr zdravotnictví nové republiky), do funkce sekčního šéfa odboru sociálních věcí (Linhartová, 2008).
- Hamza se mohl soustředit na vytvoření základny pro boj s tuberkulózou. Výsledkem jeho snažení byl vznik Masarykovy ligy proti tuberkulóze. Na ustavující valné hromadě dne 12. 7. 1919, byl Hamza zvolen jejím jednatelem a začal vydávat první časopis o tuberkulóze: Věstník Masarykovy ligy proti tuberkulóze (Linhartová, 2008).
- V r. 1921 dopracoval Hamza strukturu a osnovu Československého úřadu pro zdravotní sociální péči, včetně obsahové úvahy a text tohoto dokumentu uveřejnil pod názvem „Úvahy o sociální péči zdravotní“.
- 1. října 1922 nastoupil na žádost E. Babáka do Brněnské lékařské fakulty, která tím rokem zahajovala už čtvrtý studijní rok, ale kde bylo „potřeba zahájit školení v sociálním lékařství“, které považoval Babák za nejvýše potřebné k dovršení vzdělání moderního lékaře“ (Linhartová, 2008).
- Prof. Hamzovi patří také jistý podíl na budování dnešního Masarykova onkologického ústavu, který byl v Brně slavnostně uveden do provozu 13. ledna 1935, tehdy jako první protirakovinný ústav tohoto druhu v Československé republice. Ústav byl výsledkem sedmileté práce Spolku „Dům útěchy“, založeného v r. 1928 z iniciativy Lucie Bakešové (1853-1935) s podporou jejího syna, tehdy i ve světě známého chirurga doc. Jaroslava Bakeše (1871-1930). F. Hamza se bohužel konečné podoby společného díla už nedožil, ale měl to štěstí, že stál na samém počátku zrodu tohoto mimořádného nápadu, zčásti náhodou, zčásti po právu (Linhartová, 2008).
- 11. listopadu 1929 přednášel naposled.
- Ještě 1. 1. 1930 byl v Brně jmenován prvním řádným profesorem sociálního lékařství (archiv HL).
- Zemřel v Brně dne 4. června 1930 (archiv HL).

Literatura: Ilona Borská, Kdo byl Hamza

Věra Linhartová, Skutkem a pravdou milovat lidi

František Hamza, Zemský ústav pro skrofulosní děti v Luži

Hamzova léčebna
Luže-Košumberk
VÁŠ REHABILITAČNÍ ÚSTAV